

ויגש אליו יהודה גו'

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שְׁעֲנִי יְהוּדָה וְיוֹסֵף הֵם ב' הַעֲנִינִים דְּתַלְמוּד (או לְמוֹד) 1
2 וּמַעֲשֵׂה, דְּאִפְּלִיגוּ נחלקו בַּגְּמְרָא¹¹ אִי הַאֵם תַּלְמוּד לִימוֹד
3 הַתּוֹרָה גְּדוּל וְחֹשֶׁב יוֹתֵר אוּ מַעֲשֵׂה קִיּוֹם הַמִּצְוֹת גְּדוּל חֹשֶׁב יוֹתֵר
4 מֵהַתְּלִמוּד. דִּיהוּדָה גְּבַר בְּאֲחִיו¹² כְּכָתוּב בְּסֵפֶר דְּבְרֵי הַיּוֹמִים: "... רַאבוּן
5 בְּכוֹר יִשְׂרָאֵל... נִתְּנָה בְּכוֹרָתוֹ לְבְנֵי
6 יוֹסֵף בֶּן יִשְׂרָאֵל... כִּי יְהוּדָה גִּבֹר בְּאֲחָיו
7 וְלִנְדִיב מִמֶּנּוּ וְהַבְּכוֹרָה לְיוֹסֵף", וְהוּא
8 יְהוּדָה הַמְּלֶךְ שֶׁעָקַר עֲנִינֵו הוּא
9 לְפָסֶק וְלַהוֹרוֹת אִיף יְהִיָּה
10 הַמַּעֲשֵׂה בְּפַעַל. וְזֵהוּ גַם
11 עֲנִינֵו שֶׁל דָּוִד דְּכָתִיב בִּיה
12 שְׁכָתוּב בּו וְעֲבָדִי דָּוִד דִּיִּיקָא
13 וְדוֹד מֵתוֹרָא דְּוֹקָא כְּעַבְדֵּי, דִּיעֲנִין
14 הַעֲבָדוֹת שִׁיף לְמַעֲשֵׂה בְּפַעַל
15 דְּוֹקָא¹³ שְׁהִי עִיקַר עֲנִינֵו שֶׁל הַעֲבֵד
16 אִינֵנו הַבְּנָה וְהַשְׂגָּה אֵלָּא מִלִּי
17 הַמְּשִׁימוֹת הַמוֹטְלוֹת עֲלֵינוּ בְּמַעֲשֵׂה
18 בְּפוּעַל. וְיוֹסֵף עֲנִינֵו הוּא
19 תַּלְמוּד, שְׁהִי עֲנִין הַתְּלִמוּד
20 הוּא בְּאִפְּן שֶׁל לְאִפְּשָׂא לָהּ¹⁴
21 הַלוֹסִיף וְלַהֲרֹבוֹת עֲבִינִין הַלִּימוֹד
22 שְׁמוֹסִיף עַל-יְדֵי לְמוֹד בְּהַבְּנָה
23 וְהַשְׂגָּה, שְׁזֵהוּ עֲנִינֵו שֶׁל יוֹסֵף
24 שֶׁנִּקְרָא בְּשֵׁם זֶה עַל שֵׁם "יוֹסֵף ה' לִי
25 בֶן אַחֲרִי" וְהוּא מְלִשׁוֹן הוֹסְפָה¹⁵,
26 וְכֵן זֵהוּ עֲנִינֵו שֶׁל אֲפָרִים,
27 שְׁהִי אֲפָרִים הוּא מְלִשׁוֹן
28 הַפְּרָנִי גו'¹⁶ כְּכָתוּב שְׂאֲפָרִים נִקְרָא
29 עַל שֵׁם "כִּי הַפְּרָנִי (הֲרַכַּב אוֹתִי)
30 אֶלְקִים", רְבוּי וְהוֹסְפָה.
31 וְהִנֵּה תַּכְלִית הַפְּנִיָּה הִיא
32 שְׁשִׁנְיָהּ הַמַּעֲשֵׂה (דוֹד) וְהַתְּלִמוּד
33 (יוֹסֵף) וְתַאֲחָדְרוּ, וְהִנֵּנו שְׁתַּהֲיָה
34 פְּעֻלַּת הַתְּלִמוּד בְּמַעֲשֵׂה,
35 וּפְעֻלַּת הַמַּעֲשֵׂה בְּתַלְמוּד כִּפִּי
36 שִׁיבוֹרָא לְהַלְן. דְּפְעֻלַּת הַמַּעֲשֵׂה
37 בְּתַלְמוּד מוֹבְנָת עַל-פִּי
38 הַמְּבַאָר בְּהַמְשָׁף תַּרְס"ו¹⁷
39 לְאֲדַמְוִר מְהוֹרֶשׁ"ב, דְּכֹאֲשֵׁר
40 הַלּוֹמֵד תּוֹרָה יוֹדֵעַ שְׁהַמַּעֲשֵׂה
41 בְּפַעַל יְהִיָּה תְּלוּי בְּלִימוֹדוֹ
42 כְּלוֹמֵר שֶׁהַלִּימוֹד אִינֵנו לְשֵׁם עֵינִן מוֹפְשֵׁט אֵלָּא עַל מִנַּת הַגִּיעַ לְיַד מִסְכְּנָה

הַלְכָה לְמַעֲשֵׂה, הֲרִי אַז הוּא בְּטָל לְגַמְרֵי כִּי הַלִּימוֹד עַל מִנַּת לְפָסוֹק
הַלְכָה לְמַעֲשֵׂה הוּא מֵתוֹךְ יִגִיעָה רַבָּה הַנוֹבַעַת מִקְבַּלַת עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם וְיִרְאָה
שְׂמָא לֹא יַצְלִיחַ לְכוּוִין אֵל הַאֲמַת (בְּשׁוּנָה מְלִימוֹד לְשֵׁם הַבְּנָה וְעֵינִן שֵׁם יֵשׁ
נִתְּנָת מְקוֹם לְמַצִּיאֹתוֹ שֶׁל הַלּוֹמֵד) וְבוֹכוֹת הַבִּיטוֹל וְהַיִּגִיעָה הַלּוֹמֵד מִצְלִיחַ
לְהַגִּיעַ לְפָסֶק הַהֲלָכָה הַנְּכוּן וּמְכֻוֵן
אַל אֲמַתַּת הַהֲלָכָה, מְשׁוּם
שְׂיֹדֵעַ שְׁזֵה נּוֹגֵעַ לְמַעֲשֵׂה.
וְעַל-דִּרְרָזָה לְאִיִּךְ גִּיסָא
הַתְּלִמוּד פּוּעַל וּמִשְׁפִיעַ
בְּמַעֲשֵׂה, וְהִנֵּנו לֹא רַק מָה
שְׁצָרִיף לְהִיּוֹת יְדִיעַת הַהֲלָכוֹת
עַל מְנַת לִידַע אֵת הַמַּעֲשֵׂה
אֲשֶׁר יַעֲשׂוּן וְאֵלָּה אֲשֶׁר לֹא
תַעֲשִׂינָה כִּךְ שְׂבַעֲצֵם הַמַּעֲשֵׂה מַחִיב
תְּלִמוֹד, אֵלָּא שְׁצָרִיף לְהִיּוֹת גַּם
לְצוּרֵךְ הַמַּעֲשֵׂה (וְלֹא רַק בְּשִׁבִיל
הַלִּימוֹד עֲצֻמוֹ) גַּם עֲנִין שֶׁל לְמוֹד
בְּהַבְּנָה וְהַשְׂגָּה כּוֹי' (בְּאִפְּן שֶׁל
לְאִפְּשָׂא לָהּ לְהוֹסִיף וְלַחֲדוֹשׁ),
שְׁהִי אִי-אֲפָשֵׁר לְפָסֶק
הַלְכוֹת לְמַעֲשֵׂה בְּלִי לִידַע
פְּרָטִי וְטַעֲמֵי הַהֲלָכוֹת וְיִדִיעַת
פְּרָטִי הַהֲלָכוֹת וְהַבְּנָה וְעֵינִן בְּטַעֲמֵי
הַהֲלָכוֹת (לְצוּרֵךְ הַמַּעֲשֵׂה) מַחִיבַת
לִימוֹד מֵתוֹךְ עֵינִן וְהַבְּנָה וְהַשְׂגָּה,
כְּפִי שְׂמוּבָא
בְּרֵאשׁוֹנִים¹⁸.
וְהִנֵּה לְפִי בְּאוֹר זֵה שְׁהַחִיבוֹר
וְהַאֲחִירוֹ בֵּין תְּלִמוֹד לְמַעֲשֵׂה הוּא
שֶׁהַמַּעֲשֵׂה פּוּעַל בְּתַלְמוֹד שִׁיחִיה מֵתוֹךְ
בִּיטוֹל, וְהַתְּלִמוֹד פּוּעַל בְּמַעֲשֵׂה כִּי
הַתְּלִמוֹד מְכוּוֵן וּמִנַּחָה אֵת הַמַּעֲשֵׂה
הֲרִי עֲנִין הַמַּעֲשֵׂה הוּא מַחוּץ
לְאֲדָם עֲצֻמוֹ כִּי כּוֹחַ הַמַּעֲשֵׂה הוּא
לְכוּשׁ חִיצוֹנִי שֶׁל נֶפֶשׁ הָאָדָם, בְּשׁוּנָה
מִכּוֹחַ הַשְׂכַל שֶׁעַל יְדוֹ הוּא הַלִּימוֹד
שֶׁהוּא כּוֹחַ פְּנִימִי וְחֶלֶק מֵהָאָדָם עֲצֻמוֹ,
אֲמָנָם בְּפְרָטִיּוֹת יוֹתֵר יִשְׁנָם ב'
הַעֲנִינִים בְּאֲדָם עֲצֻמוֹ, הִינֵנו
בְּעִבּוֹדַת הַתְּפִלָּה שְׁלוֹ, סְמִיכַת
גְּאֻלָּה לְתַפְּלָה¹⁹ תִּיקוּן חֲכָמִים
לְהוֹזִיר אֵת הַגְּאוּלָּה מִמִּצְרַיִם וּלְבָרֵךְ "גְּאֻלָּת יִשְׂרָאֵל" סְמוּךְ לְתַפְּלַת שְׂמוֹנָה

דוד (הא' והב') תרצ"ט (תש"ח). תשמ"ו. ועוד. וראה לקו"ש חלק כה ע' 258 ואילך. 11) קידושין מ, ב. ב"ק יז, א. 12) דה"א ה, ב. 13) ראה ד"ה ויגש וד"ה ועבדי דוד שם. לקו"ש שם ס"ח. וש"נ. 14) ראה זח"א יב, ב. 15) ראה תו"א פרשתנו מד, א. תו"ח שם צג, ב. ד"ה ועבדי דוד תשמ"ו פ"ב. 16) מקץ מא, נב. 17) ע' שז ואילך. ע' תכא. 18) תשובות הרא"ש כלל לא ס"ט. הובא בקו"א להל' ת"ת לאדה"ז רפ"ב. 19) ברכות ד, ב.